

Bydleli jsme nad čímsi, co ze všeho nejvíc připomínalo obchod, kde táta každý večer v sedm hodin stáhl plechovou roletu. Podobalo se to místnosti na venkovském nádraží, kde se dají uschovat anebo vyzvednout zavazadla. Byly tam věčně vyskládané hromady balíků. A také tam stála váha s velkou deskou v úrovni podlahy. Mohla unést i pořádná břemena, protože její ciferník ukazoval až do tří set kilogramů.

Nikdy jsem ale na té váze nic neviděla. Jenom tátu. Velice zřídka, jen když tam jeho společník pan Kapoun náhodou nebyl, se táta postavil doprostřed váhy a bez hnutí, s rukama v kapsách a hlavou lehce skloněnou na ní stál. Zamyšleně pozoroval ciferník, na kterém ručička ukazovala – na to si vzpomínám – šedesát sedm kilo. Někdy mě vyzval:

„Jdeš taky, Katko?“

A tak jsem se k němu připojila. Stáli jsme oba vedle sebe, táta mi položil ruce na ramena. Nehýbali jsme se. Jako bychom pózovali nějakému fotografovi. Já si sundala brýle, táta udělal totéž. Vše kolem nás zjemnělo a rozmlžilo se. Zastavil se čas. Bylo nám dobře.

Jednou nás na váze tátův společník pan Kapoun přistihl. „Co to tam děláte?“ divil se. Kouzlo se pokazilo. Nasadili jsme si s tátou každý své brýle. „Přece vidíte, že se vážíme,“ pronesl táta.

Pan Kapoun ani neuznal za vhodné odpovědět, spěšně odkráčel až dozadu za skleněnou přepážku, kde proti sobě stály dva velké pracovní stoly z ořechového dřeva a za nimi dvě otočné židle: jeden stůl byl táty a druhý pana Kapouna.

Pan Kapoun začal pro tátu pracovat až poté, co odešla máma. Máma je Američanka. Ve dvaceti přijela jako členka taneční skupiny na zájezd do Paříže. Seznámila se s mým tátou. Vzali se a máma pak tancovala v Paříži v různých podnikcích: Empire, Tabarin, Alhambra... Všechny programy mám dodnes schované. Jenomže se jí stýskalo po domově. Po několika letech se rozhodla vrátit zpátky do Ameriky. Táta jí slíbil, že tam za ní přijedeme, jen co uzavře své „obchodní záležitosti“. Tak mi to aspoň říkal. Později jsem ale pochopila, že když máma odjížděla, měla k tomu jiné důvody.

Týden co týden jsme s tátou dostávali každý jeden dopis z Ameriky, s obálkou lemovanou úzkým, červeným a modrým šrafováním.

Mámin dopis vždycky končil slovy:

„Moc tě, Katko, objímám a pořád na Tebe mislým. Máma.“

Občas měla máma v dopise i pravopisnou chybu.

Když se mnou táta mluvil o svém společníkovi Raymondu Kapounovi, říkal mu „Otrapa“.

„Káto, dneska odpoledne tě nemůžu vyzvednout ze školy... Musím celý večer pracovat s „Otrapou“.

Pan Kapoun byl hnědovlasý, měl černé oči a hodně dlouhý trup. Pro ten dlouhý a prkenný trup skoro nebyly vidět jeho nohy: chodil zvláště, jako by jezdil na kolečkových bruslích, nebo dokonce bruslil po ledu.

Později jsem se dozvěděla, že ho tatínek nejprve zaměstnal jako svého tajemníka. Hledal člověka, který bude dobře umět pravopis, a pan Kapoun zamlada studoval na filozofické fakultě. A pak se „Otrapa“ stal jeho společníkem.

Každá záminka mu byla dobrá, aby začal kázat.

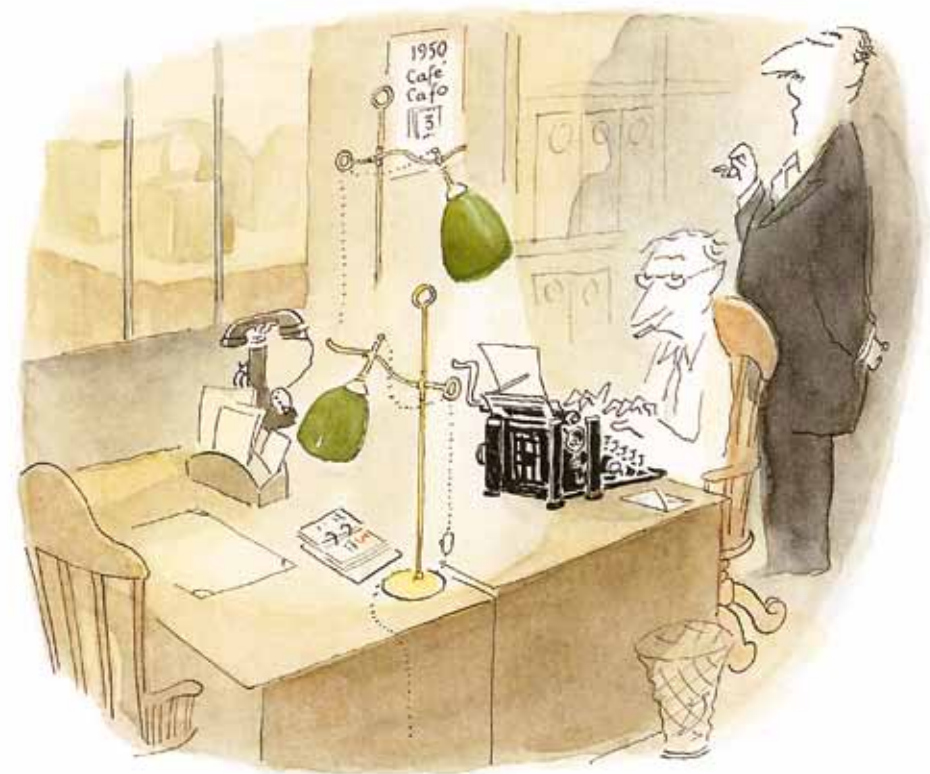
Taky rád oznamoval katastrofy. Ráno si sedl za stůl a pomalu rozložil noviny. Táta seděl u stolu naproti němu, v tu chvíli už odložil brýle. A pan Kapoun s přízvukem člověka z jihu začal předčítat přehled katastrof a zločinů.

„Vy mě neposloucháte, Jiří,“ říkal tátovi pan Kapoun. „Jste myšlenkami jinde... Nemáte odvalu podívat se světu do očí... Měl byste si radši zase vzít brýle...“

„Opravdu je to nutné?“ ptal se táta.

„Otrapa“ měl ještě jednu vášeň: rád diktoval dopisy. Mluvil přitom hodně nahlas a stál rovně jako prkno. Kolikrát jsem viděla, jak táta podle toho, co mu pan Kapoun diktuje, píše na stroji obchodní dopisy a neodvažuje se mu říct – z ohleduplnosti – že jsou úplně zbytečné... Pan Kapoun pečlivě hláskoval slova a zdůrazňoval, kde se píše čárka nebo tvrdé y.

Jakmile se ale jeho společník otočil zády, táta často dopis roztrhal.

Mně pan „Otrapa“ chtěl diktovat domácí úkoly. Musela jsem mu to dopřát. Někdy jsem dostala dobrou známku, většinou ale pan učitel pod úlohu připsal: „nevyhovuje zadání“.

Táta mi potom řekl:

„Když se ti bude zdát, že nadiktovaný úkol ‚nevyhovuje zadání‘, roztrhej ho. A napiš si ho znovu sama.“

Když u toho pan „Otrapa“ nebyl, táta ho napodoboval.

„Středník, uvozovky dole, čárka, dvojtečka, závorka, nový řádek, zavřít závorku, uvozovky nahoře...“

Přidal k tomu i přízvuk člověka z jihu, jako měl pan Kapoun, a já dostala záchvat smíchu.

„Dost legrace, slečno,“ krotil mě táta. „Nezapomeňte kroužek nad u... A nasadte si brýle, ať svět vidíte přesně takový, jaký je...“

Jednou jsem odpoledne přišla s tátou ze školy a pan Kapoun chtěl, abych mu ukázala žákovskou knížku. Prohlížel si ji, přitom okusoval cigaretovou špičku. Upřel na mě své černé oči:

„Slečno, jsem velmi zklamáný. Čekal jsem od vás ty nejlepší výsledky, zejména z pravopisu... Ovšem pohled do žákovské knížky mi ukazuje...“

Jenže já jsem si sundala brýle a už jsem ho neposlouchala.

„Zmlkňte, Kapoune,“ zarazil ho táta. „Už mě začínáte unavovat. Nechte tu holku na pokoji.“

„No výborně...“

Pan Kapoun vstal, opovržlivě vypjal hrud', a sklouzl se ke dveřím.

Odešel pryč, držel se přitom velmi zpříma, na svých neviditelných kolečkových bruslích působil velmi hrdě. A my se s tátou, pěkně přes brýle, na sebe jenom podívali.

Později, už v Americe, nám obchod v ulici Hraběte d'Hauteville a pan Kapoun připadali tak vzdálení, že jsme někdy už ani nevěděli, jestli vůbec byli skuteční. Jednou večer při procházce v Central Parku jsem se táty zeptala, proč panu Kapounovi dovolil, aby hrál tak důležitou roli jak v jeho profesním, tak v našem rodinném životě, proč ho dokonce nechal, aby mu diktoval dopisy, a proč naslouchal jeho kázání a neodvažoval se ho ani přerušit.

„Jinak to nešlo,“ přiznal se táta. „Kapoun mě vytáhl z pěkné šlamastyky.“

Nikdy mi o tom nechtěl prozradit víc. Jednou ale byl pan Kapoun hodně rozzlobený a já zaslechla, jak tátovi říká:

„Měl byste si, Jiří, uvědomit, že opravdoví přátelé jsou ti, kteří vás dokázali vyrvat spravedlnosti ze spárů.“

Pan Kapoun se s tatínkem poznal, když odešel z místa profesora francouzštiny na gymnáziu na pařížském předměstí. Využil toho,

že si táta vážil lidí, co píší knihy: pan Kapoun totiž kdysi vydal několik sbírek básní. Mám tady v knihovně, ve svém newyorském bytě, jednu z jeho knih, táta si ji určitě přibalil do kufru na památku, když jsme odjížděli z Francie. Jmenuje se Kantilény a vyšla nákladem autora, v čísle 15 v ulici U Akvaduktu v desátém pařížském obvodě. Na zadní straně výtisku je uvedena životopisná poznámka: „Raymond Kapoun. Laureát languedocké Flory, básnického klání Sdružení přátel Alfreda Musseta z Bordeaux a Federace spisovatelů Gaskoňsko – Severní Afrika.“

Nahoře nad výlohou obchodu – velká skleněná tabule byla tak špinavá, že zvědavé kolemjdoucí dokonale odrazovala – stál nápis vyvedený azurově modrými písmeny: *KAPOUN & KRÁTKOZRAKÝ – Exp. – Dopr.* Krátkozraký, tak se táta jmenoval. Tady v Americe dá všem velkou práci to vyslovit, ale v Paříži to nikomu problém nedělalo a každý tomu rozuměl. Táta mi později vysvětlil, že naše skutečné příjmení bylo o hodně složitější. Něco jako: *Kartvelišvili* nebo *Kharčhadze*. Kdysi dávno, v létě hned po válce, když byl táta ještě mladý, potřeboval rodný list, a tak se vydal na radnici devátého pařížského obvodu, tam, kde ho jeho táta nechal zapsat jako *Kartvelišvili* nebo *Kharčhadze*. Kancelář byla prázdná, prosluněná, seděl tu jen osamocенý úředník.

Měl to složité příjmení mého otce přepsat do matriky, ale místo toho si hluboce povzdechl. Bezděčně odehnal roj neviditelných včel, much a cvrčků, všechna ta rtve, švi, čcha a dze tvořící tátovo příjmení v něm vyvolávala dojem, jako by kolem něho létal, bzučel a cvrkal stohlavý hmyzí mrak.